משניות מבוארות

מסֶכֶת מִנָּחוֹת פרק יב

חל יום הכפורים להיות בשבת, החלות מתחלקות לעֶרֶב, חל להיות ערב שבת, שעיר של יום הכפורים נאכל לערב, הבבליים אוכלין אותו כשהוא חי, מפני שדעתן יפה: **ח** סדר את הלחם בשבת ואת הבזיכים לאחר שבת והקטיר את הבזיכים לאחר שבת, פסול, ואין חייבין עליהן משום שבת, את הלחם ואת הבזיכים לאחר שבת והקטיר את הבזיכים בשבת, (פסול). כיצד יעשה, יניחנה לשבת הבאה, שאפילו היא על השלחן ימים (רבים), אין בכך כלום: **ט** שתי הלחם נאכלות אין פחות משנים, ולא יתר על שלשה. כיצד, נאפות מערב יום טוב ונאכלות ביום טוב, לשנים. חל יום טוב להיות אחר השבת, נאכלות לשלשה. לחם הפנים נאכל אין פחות מתשעה, ולא יתר על אחד עשר. כיצד, נאפה בערב שבת, ונאכל בשבת הבאה. חל שני ימים טובים של ראש השנה, נאכל לאחד עשר, ואינו דוחה אלא את שבת ולא את יום טוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן, דוחה את יום טוב ואינו דוחה את יום צום.

פרק יב **א** המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי, אין להם פדיון. משקקדשו בכלי, אין להם פדיון. והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אינו נפסלין, אין להם פדיון, שלא נאמר פדיון אלא בבהמה. **ב)** האומר הרי עלי מנחה עשויה במחבת, והביא במרחשת, או שאמר הרי עלי במרחשת, והביא במחבת, מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. כיון שהביא אחרת מאמרינן מה שהביא לשם נדבה הביא. היה עשוין לפניו ואמר זו עלי להביא במחבת, והביא במרחשת. או במרחשת, והביא במחבת, הרי זו פסולה. דהכלי שהזכיר בה קבעה ואינו יכול לשנותה לכלי אחר. וכן הדין אם אמר הרי עלי שני עשרונים. להביא בכלי אחד והביא בשני כלים, שמפריש מעל כלי כלי. או שאמר הרי עלי להביא מנחה משני עשרונים בשני כלים, והביא בכלי אחד. מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. ואם אמר הרי אלו להביא בכלי אחד, והיה מנח לפניו שני כלים, והביא בכלי אחד. דבכל כלי מנחה חסרה ממה שנדר, וגם שמקריב ממנה שני קמצין, והוא נדר רק קמץ אחד מהם זה, אז אם נדר להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, דחבי מנחה יתרה ומעט בקמצין הרי אלו פסולין. אמר הרי עלי שני עשרונים בכלי אחד והביא בשני כלים, אמרו לו העומדין לפניו שאמרו לו בכלי אחד היה לו לומר להם זו עלי נדר חבאתי, וכיון שנתפנו לחשלים נדרו בזה, ולכך פסולין. וכן אם אמר הרי עלי שני עשרונים להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, אמרו לו בשני כלים נדרתי, הקריבן בשני כלים, נתנו בכלי אחד, דינו כשתי מנחות שנתעגרו, דאמרינן בפרק הקומץ שאם לקמעו מקומה של זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו לא יקרב. ומה שאמר בריש הבא להביא אלו בשני כלים והביא בכלי אחד, מירי נמי שאוכלין בראוה יום, ועוד דתיבת (שם) "לכם" ולא לגבוה. **רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן, חל יום הכפורים להיות ערב שבת, שעיר של יום הכפורים נאכל לערב, דהיינו בליל שבת שזמנו יום ולילה עד שבת אלא בעֶרֶב יום כפור. הבבליים הכהנים שעלו**

פרק יב כתיב (ויקרא כז, יא) "ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה׳ וגו׳" (שם יב) "והקעיר הכהן אתה", והאי קרא בבעלי מומין איירי, דבהמה טמאה כתיב בקרא אחרייני (שם כז) "ואם בבהמה טמאה ופדה בערכך", והיינו דוקא בבהמה, אבל מנחות עופות וצעים ולבונה משקדשו בכלי אין להם פדיון. **א) המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי, יש להן פדיון,** דעדיין לא קדשו קדשת הגוף וקריב לפדותן, והנדמים קדושים. אבל נטמאו **משקדשו בכלי שרת אין להם פדיון דלא אשכחן קדוש בכלי שרת שיש להם פדיון, ואיפלו** בהמה אם נטמאה אחר שנתקדשה, כיון שקדשו בכלי שרת שוב אין לה פדיון. **העופות והצעים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אינו נפסלין, אין להם פדיון, שלא נאמר פדיון אלא בבהמה.** **ב) האומר הרי עלי מנחה עשויה במחבת, והביא במרחשת, או שאמר הרי עלי במרחשת, והביא במחבת, מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא.** כיון שהביא אחרת מאמרינן מה שהביא לשם נדבה הביא. היה עשוין לפניו ואמר זו עלי להביא במחבת, והביא במרחשת. **או במרחשת, והביא במחבת, הרי זו פסולה.** דהכלי שהזכיר בה קבעה ואינו יכול לשנותה לכלי אחר. וכן הדין אם אמר **הרי עלי שני עשרונים. להביא בכלי אחד והביא בשני כלים,** שמפריש מעל כלי כלי. **או שאמר הרי עלי להביא מנחה משני עשרונים בשני כלים, והביא בכלי אחד. מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. ואם אמר הרי אלו להביא בכלי אחד, והיה מנח לפניו שני כלים, והביא בכלי אחד.** דבכל כלי מנחה חסרה ממה שנדר, וגם שמקריב ממנה שני קמצין, והוא נדר רק קמץ אחד מהם, אז **אם נדר להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד,** דחבי מנחה יתרה ומעט בקמצין **הרי אלו פסולין. אמר הרי עלי שני עשרונים בכלי אחד והביא בשני כלים, אמרו לו העומדין לפניו שאמרו לו בכלי אחד היה לו לומר להם זו עלי נדר חבאתי, וכיון שנתפנו לחשלים נדרו בזה, ולכך פסולין.** וכן **אם אמר הרי עלי שני עשרונים להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, אמרו לו בשני כלים נדרתי, הקריבן בשני כלים, נתנו בכלי אחד, דינו כשתי מנחות שנתעגרו,** דאמרינן בפרק הקומץ שאם לקמעו מקומה של זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו לא יקרב. **ומה שאמר בריש הבא להביא אלו בשני כלים והביא בכלי אחד מירי נמי**

מסֶכֶת מִנָּחוֹת פרק יג

שבא חובה ובא נדבה, אף השמן בא חובה ובא נדבה, ויליף לה מדתכתיב (ויקרא ב, א) "כי תקריב קרבן מנחה", דלא צריך לכתב קרבן אלא לדרשא, מלמד שמתנדבים שמן. **אמר ר׳ יוסי עקיבא לא תלמוד מיין, אם אמרת ביין שיכול לתקרינו לעצמו, שכן הוא קרב חובתו בפני עצמו, שאינו מערב במנחה בשעת הקרבה.** לכך יכול **לתקרינו גם בלא מנחה, תאמר בשמן שאינו קרב חובתו בפני עצמו, אין שנים מתנדבים עשרון אחד בשתפות, אבל מתנדבים עולה ושלמים ובעוף אפילו פריעה אחת שנים ביחד,** דרק מנחה לא בא בשתפות, דתכתיב (שם) "ונפש כי תקריב קרבן".

פרק יג א) אמר הרי עלי עשרון, יביא אחד, אמר הרי עלי עשרונים (ולא פרש סכום), יביא שנים. אמר פרשתי ואיני יודע מה פרשתי, יביא ששים עשרון (ואומר, מה שפרשתי יהא לחובתי והשאר לנדבה, וביותר מששים אין להתפתפ, דאין מנחה יותר משלשים עשרון. אמר הרי עלי מנחה (לא פרש, יביא איזו שירצה מחמש מיני מנחות. רבי יהודה אומר, יביא מנחת הסלת שהיא מיחדת שבמנחות, שקרא מנחה סתם, ושאר מנחות יש להם שם לחן, מנחת "מחבת", מנחת "מרחשת", מנחת "מאפה תנור", ובמנחת נסכים אין להתפתפ, דתיכם נודר דעתיה שבמנחות מפרשאת בתורה ויגרלית לבוא בפני עצמן. **ב)** האומר הרי עלי מנחה, או הרי עלי מין המנחה, יביא מאה מאיזו שירצה. אמר הרי עלי מנחות או הרי עלי מין המנחות, יביא שתים, ואפילו שנים ממין אחד. אמר פרשתי מאיזה מין מנחה ואיני יודע מה פרשתי, יביא חמשתן, סלת, מחבת, מרחשת, חלות ורקיקין. פרשתי מנחה של הרבה עשרונים ואיני יודע מה פרשתי, יביא מנחה של שמים עשרון, ואומר, מה שנדרתי יהא לחובתי והשאר לנדבה. **ג)** האומר הרי עלי עצים, יביא מנחות של עשרון. שני בקעיות גדולות, דעצים בלשון רבים שנים במשמע, דתנו רבנן (שם ב, א) "ונפש כי תקריב קרבן" "מלמד שמתנדבים עצים, מדתכתיב (נחמיה י, לח) "והגורלות הפלנו על קרבן העצים", הרי שעצים נקרא קרבן. האומר הרי עלי לבונה, לא יפחות מקמץ אחד, א) האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מקמץ, דתכתיב (שם ה, ז) "יהרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה", ב) המתנדב מנחה יביא עמה קמץ לבונה, ג) המעלה את הקמץ בחוץ חייב כרת (ובכלל זה גם המעלה קמץ בפנים, טעונין שני בני היא הקטרה מעלייתא), ד) ושני בזיכין של לחם בפנים, טעונין שני מאצעזרה, דתיכתיב לה", "בני קמץ שמן של מנחה מאצעזרה, דתיכתיב (שם כד, ז) בני לחם הפנים, "והיתה ללחם לאצעזרה".

בשאין יכול לקמוץ מכל אחת בפני עצמה. מנחת נדבה אינה באה אלא מן החטין, דתכתיב (שמות כט, ב) "סלת חטים תעשה אותם", ובאמר במנחת נדבה, סלת, (ויקרא ב, א) "סלת יהיה קרבנו", אין סלת אלא מן החטים. **ג)** האומר הרי עלי לקרביא מנחה מן החטין לא יביא מן השעורין, יביא מן החטים. קמח, יביא סלת, אבל אם אומר מן החטין, אבל אם אומר מן הקמח, יביא מן הקמח, אבל אם אמר הרי עלי מנחה בלא סלת, יביא עמה שמן ולבונה. האומר הרי עלי חצי עשרון, יביא עשרון שלם. נדר עשרון המחצה, יביא שנים. דכיון שרבה שנעשה בעֶרֶב שבת, ונאכל בשבת הבאה. חל שני ימים טובים של ראש השנה שהיא ביום ד׳ ונאכל במוצאי יום כפורים דהיינו בי״א. דלענין אכילת קדשים הלילה הולך אחר היום. ואינו דוחה אפילו הלחם לא את השבת ולא את יום טוב, דאין אופין ביום טוב אלא מה שאוכלין בראוה יום, ועוד דתיכתיב (שם) "לכם" ולא לגבוה. **רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן, חל יום הכפורים להיות ערב שבת, שעיר של יום הכפורים נאכל לערב, דהיינו בליל שבת שזמנו יום ולילה עד שבת אלא בעֶרֶב יום כפור. הבבליים הכהנים שעלו**

ד מתנדב אדם בשבת, ואם אינו מתנדב אדם בשבת, פסולה, ואין חייבין עליהן משום פגול ונותר וטמא. סדר את הלחם ואת הבזיכין והקטיר את הבזיכין לאחר שבת, פסול, ואין חייבין עליהן משום שבת, את הלחם ואת הבזיכין והקטיר את הבזיכין בשבת, (פסול). כיצד יעשה, יניחנה לשבת הבאה, שאפילו היא על השלחן ימים (רבים), אין בכך כלום: **ט** שתי הלחם נאכלות אין פחות משנים, ולא יתר על שלשה. כיצד, נאפות מערב יום טוב ונאכלות ביום טוב, לשנים. חל יום טוב להיות אחר השבת, נאכלות לשלשה. לחם הפנים נאכל אין פחות מתשעה ולא יתר על אחד עשר. כיצד, נאפה בערב שבת ונאכל בשבת הבאה. חל שני ימים טובים של ראש השנה נאכל לאחד עשר, ואינו דוחה אלא את שבת ולא את יום טוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן, דוחה את יום טוב ואינו דוחה את יום צום.

פרק יב **א** המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי, יש להן פדיון. משקקדשו בכלי, אין להם פדיון. והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אינו נפסלין, אין להם פדיון, שלא נאמר פדיון אלא בבהמה. **ב)** האומר הרי עלי מנחה עשויה במחבת, והביא במרחשת, או שאמר הרי עלי במרחשת, והביא במחבת, מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. כיון שהביא אחרת מאמרינן מה שהביא לשם נדבה הביא. היה עשוין לפניו ואמר זו עלי להביא במחבת, והביא במרחשת. או במרחשת, והביא במחבת, הרי זו פסולה. דהכלי שהזכיר בה קבעה ואינו יכול לשנותה לכלי אחר. וכן הדין אם אמר הרי עלי שני עשרונים. להביא בכלי אחד והביא בשני כלים, שמפריש מעל כלי כלי. או שאמר הרי עלי להביא מנחה משני עשרונים בשני כלים, והביא בכלי אחד. מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. ואם אמר הרי אלו להביא בכלי אחד, והיה מנח לפניו שני כלים, והביא בכלי אחד. דבכל כלי מנחה חסרה ממה שנדר, וגם שמקריב ממנה שני קמצין, והוא נדר רק קמץ אחד מהם זה, אז אם נדר להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, דחבי מנחה יתרה ומעט בקמצין הרי אלו פסולין. אמר הרי עלי שני עשרונים בכלי אחד והביא בשני כלים, אמרו לו העומדין לפניו שאמרו לו בכלי אחד היה לו לומר להם זו עלי נדר חבאתי, וכיון שנתפנו לחשלים נדרו בזה, ולכך פסולין. וכן אם אמר הרי עלי שני עשרונים להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, אמרו לו בשני כלים נדרתי, הקריבן בשני כלים, נתנו בכלי אחד, דינו כשתי מנחות שנתעגרו, דאמרינן בפרק הקומץ שאם לקמעו מקומה של זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו לא יקרב. ומה שאמר בריש הבא להביא אלו בשני כלים והביא בכלי אחד מירי נמי

ג הרי עלי מנחה מן השעורין, יביא מן החטים. קמח, יביא סלת. בלא שמן ולבונה, יביא עמה שמן ולבונה. חצי עשרון, יביא עשרון שלם. עשרון ומחצה, יביא שנים. רבי שמעון פוטר. שלא התנדב כדרך המתנדבים: **ד** מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון, ומביא כבלי אחד. אם אמר הרי עלי ששים ואחד, מביא ששים בכלי אחד, ואחד בכלי אחד, שכן צבור מביא שנים לה הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד. דיו ליחיד שיהא פחות מן הצבור אחד. אמר רבי שמעון, ודאי אלו לפרים, ואילו לכבשים, ואינם בנבלים זה עם זה, אלא, עד ששים יכולים להבלל. אמרו לו, ששים בנבלים, ששים ואחד אין בנבלים. אמר להם, כל מדות חכמים כן. בארבעים סאה הוא טובל, בארבעים סאה חסר קרטוט אינו יכול לטבול בהן. אין מתנדבים לג׳ שנים, וחמשה, אבל מתנדבים שלשה וארבעה ושישה, ומשלשה ולמעלה: **ה** מתנדבים יין, ואין מתנדבים שמן, דברי רבי עקיבא. רבי טרפון אומר, מתנדבים שמן. אמר רבי טרפון, (מה) מצינו ביין שבא חובה ובא נדבה, גם השמן בא חובה ובא נדבה. אמר (לו) רבי עקיבא, לא, אם אמרת ביין שכן הוא קרב חובתו בפני עצמו, תאמר בשמן שאינו קרב חובתו בפני עצמו. אין שנים מתנדבים עשרון אחד, אבל מתנדבים עולה ושלמים. ובעוף, אפילו פריעה אחת.

פרק יג א הרי עלי עשרון, יביא שנים. פרשתי ואיני יודע מה פרשתי, יביא ששים עשרון. הרי עלי מנחה, יביא איזו שירצה. רבי יהודה אומר, יביא מנחת הסלת שהיא מיחדת שבמנחות. **ב** מנחה, מין המנחה, יביא אחת. מנחות, מין המנחות, יביא שתים. פרשתי ואיני יודע מה פרשתי, יביא חמשתן. יביא מנחה של עשרונים ואיני יודע מה פרשתי, יביא ששים עשרון. רבי אומר, יביא מנחה של עשרונים מאתים ודעד שלשים. **ג** הרי עלי עצים, יביא שתי בקעיות גדולות. דעצים בלשון רבים שנים במשמע, דתנו רבנן (שם ב, א) "ונפש כי תקריב קרבן", מלמד שמתנדבים עצים, מדתכתיב (נחמיה י, לח) "והגורלות הפלנו על קרבן העצים", הרי שעצים נקרא קרבן. האומר הרי עלי לבונה, לא יפחות מקמץ אחד, א) האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מקמץ, דתכתיב (שם ה, ז) "יהרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה", ב) המתנדב מנחה יביא עמה קמץ לבונה, ג) המעלה את הקמץ בחוץ חייב כרת (ובכלל זה גם המעלה קמץ בפנים, טעונין שני בני היא הקטרה מעלייתא), ד) ושני בזיכין של לחם בפנים, טעונין שני מאצעזרה, דתיכתיב לה", "בני קמץ שמן של מנחה מאצעזרה, דתיכתיב (שם כד, ז) בני לחם הפנים, "והיתה ללחם לאצעזרה".

ד מתנדב אדם בשבת, ואם אינו מתנדב אדם בשבת, פסולה, ואין חייבין עליהן משום פגול ונותר וטמא. סדר את הלחם ואת הבזיכין והקטיר את הבזיכין לאחר שבת, פסול, ואין חייבין עליהן משום שבת, את הלחם ואת הבזיכין והקטיר את הבזיכין בשבת, (פסול). כיצד יעשה, יניחנה לשבת הבאה, שאפילו היא על השלחן ימים (רבים), אין בכך כלום: **ט** שתי הלחם נאכלות אין פחות משנים, ולא יתר על שלשה. כיצד, נאפות מערב יום טוב ונאכלות ביום טוב, לשנים. חל יום טוב להיות אחר השבת, נאכלות לשלשה. לחם הפנים נאכל אין פחות מתשעה ולא יתר על אחד עשר. כיצד, נאפה בערב שבת ונאכל בשבת הבאה. חל שני ימים טובים של ראש השנה נאכל לאחד עשר, ואינו דוחה אלא את שבת ולא את יום טוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן, דוחה את יום טוב ואינו דוחה את יום צום.

פרק יב **א** המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי, יש להן פדיון. משקקדשו בכלי, אין להם פדיון. והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אינו נפסלין, אין להם פדיון, שלא נאמר פדיון אלא בבהמה. **ב)** האומר הרי עלי מנחה עשויה במחבת, והביא במרחשת, או שאמר הרי עלי במרחשת, והביא במחבת, מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. כיון שהביא אחרת מאמרינן מה שהביא לשם נדבה הביא. היה עשוין לפניו ואמר זו עלי להביא במחבת, והביא במרחשת. או במרחשת, והביא במחבת, הרי זו פסולה. דהכלי שהזכיר בה קבעה ואינו יכול לשנותה לכלי אחר. וכן הדין אם אמר הרי עלי שני עשרונים. להביא בכלי אחד והביא בשני כלים, שמפריש מעל כלי כלי. או שאמר הרי עלי להביא מנחה משני עשרונים בשני כלים, והביא בכלי אחד. מה שהביא הביא לשם נדבה, וידי חובתו לא יצא. ואם אמר הרי אלו להביא בכלי אחד, והיה מנח לפניו שני כלים, והביא בכלי אחד. דבכל כלי מנחה חסרה ממה שנדר, וגם שמקריב ממנה שני קמצין, והוא נדר רק קמץ אחד מהם זה, אז אם נדר להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, דחבי מנחה יתרה ומעט בקמצין הרי אלו פסולין. אמר הרי עלי שני עשרונים בכלי אחד והביא בשני כלים, אמרו לו העומדין לפניו שאמרו לו בכלי אחד היה לו לומר להם זו עלי נדר חבאתי, וכיון שנתפנו לחשלים נדרו בזה, ולכך פסולין. וכן אם אמר הרי עלי שני עשרונים להביא בשני כלים, והביא בכלי אחד, אמרו לו בשני כלים נדרתי, הקריבן בשני כלים, נתנו בכלי אחד, דינו כשתי מנחות שנתעגרו, דאמרינן בפרק הקומץ שאם לקמעו מקומה של זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו לא יקרב. ומה שאמר בריש הבא להביא אלו בשני כלים והביא בכלי אחד מירי נמי